

Onderzoek Mantelzorg

Rapportage

Gemeente Maastricht

Datagedreven Sturen
Oktober 2024

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
METHODEN	5
SAMENVATTING	6-9
AANPAK	10-11
1. RESULTATEN	12
1. Aantal uren mantelzorg	13
2. Informatie over ondersteuning	14
3. Duidelijkheid informatie	15
4. Soort ondersteuning	16
5. Tevredenheid aanvraag	17
6. Tevredenheid ondersteuning	18
7. Non gebruik ondersteuning	19
8. Behoefte aan andere ondersteuning	20-22
9. Belangrijkste ondersteuning	23

Inhoudsopgave

Belangrijkste ondersteuning per onderwerp	24
10. Informatie en advies	25
11. Persoonlijke begeleiding	26
12. Psychische steun	27
13. Onderwijs	28
14. Praktische hulp	29
15. Vervangende zorg	30-31
16. Ondersteuning met geld	32
17. Ondersteuning met spullen en hulpmiddelen	33
18. Overige opmerkingen	34
2. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	35-37
3. ONDERZOEKSVERANTWOORDING	38
4. EINDPAGINA	39

Inleiding

Achtergrond onderzoek

Veel inwoners van de gemeente Maastricht zorgen voor iemand die voor een lange tijd ziek is of een handicap heeft. Dat noemen wij mantelzorg, ook als de zorg als logisch voelt. Zoals de zorg voor een zieke ouder of een zorgintensief kind.

In Maastricht hebben we een divers ondersteuningsaanbod om ervoor te zorgen dat mantelzorgers hun zorgtaken kunnen volhouden. De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling wil onderzoeken of het ondersteuningsaanbod past bij de behoeften van mantelzorgers.

Het doel van het onderzoek is om aan mantelzorgers te vragen welk ondersteuningsaanbod hen helpt om het mantelzorgen vol te houden.

Deze rapportage bevat de resultaten van het onderzoek.

Methoden

Methoden

Op 2 oktober is een online vragenlijst verstuurd naar mantelzorgers die staan ingeschreven bij Steunpunt Mantelzorg. Dezelfde vragenlijst is uitgezet onder het Maastricht Forum, het inwonerpanel van de gemeente Maastricht (5.000 leden). Daarnaast is een link voor de online vragenlijst gedeeld in de mediamix van de gemeente Maastricht. De mediamix bestaat onder andere uit de nieuwsbrief en sociale mediakanalen.

Onder alle inwoners is een random steekproef getrokken van 10 winnaars voor een VVV cadeaubon t.w.v. 25 euro.

Het CBS schat het aantal mantelzorgers van 18 jaar en ouder in Maastricht op 13,3%. Dit komt neer op ongeveer 14.640 Maastrichtenaren. Het CBS heeft geen populatiecijfers over mantelzorgers, zoals leeftijd of geslacht. Daardoor kan de respons niet gewogen worden.

Onderzoeksvragen

Dit waren de onderzoeksvragen:

1. Wat vinden mantelzorgers van het huidige ondersteuningsaanbod?
2. Hebben mantelzorgers behoefte aan ondersteuning die (nog) niet geboden wordt?
3. Welke ondersteuning is het belangrijkste voor de mantelzorgers om de zorg te kunnen volhouden?

Samenvatting

Onderzoek

Tussen 2 en 13 oktober 2024 hebben 1.268 inwoners van Maastricht meegedaan aan dit onderzoek: 212 via Steunpunt Mantelzorg Zuid, 875 panelleden van het Maastricht Forum en 181 via de open link. De respons bij het Steunpunt was 23% en bij het panel 18%.

Het onderzoek bestond uit een online vragenlijst. De respondenten zijn qua aantal voldoende om een uitspraak te doen over mantelzorgers. De representativiteit is onbekend omdat er geen populatiekenmerken van mantelzorgers beschikbaar zijn. Hieronder staan de meest in het oog springende resultaten samengevat.

Uren mantelzorg, informatie en duidelijkheid

In totaal geeft 28% van de respondenten meer dan 8 uur per week mantelzorg, dat is 59% bij de open link, 11% bij de panelleden en 74% bij het Steunpunt. De informatie over welke ondersteuning er is werd gemiddeld met een 5,6 beoordeeld. De helft van de respondenten (50%) gaf de informatie een voldoende (6 of hoger). De duidelijkheid van de informatie werd gemiddeld met een 5,4 beoordeeld. 46% gaf de duidelijkheid een voldoende (6 of hoger).

Soort ondersteuning en tevredenheid ondersteuning

In totaal gebruikte 16% ondersteuning van Steunpunt Mantelzorg Zuid, dit was 24% bij de open link, 6% bij panelleden en 65% bij het Steunpunt. Informatie en advies was de meest gebruikte ondersteuning met 57%. Daarna volgt psychische steun (28%), persoonlijke begeleiding (24%) en praktische hulp (22%). De ondersteuning werd gemiddeld cijfer met een 7,9 beoordeeld. 85% gaf de ondersteuning een voldoende (6 of hoger). Uit de open antwoorden kwam naar voren dat respondenten de ondersteuning goed vonden en fijne ervaringen hebben.

Samenvatting

Non gebruik ondersteuning

Van de respondenten die geen gebruik maken van ondersteuning was de helft van de respondenten (48%) niet op de hoogte van (het aanbod van) het Steunpunt Mantelzorg Zuid. Een kwart (24%) gaf aan op dit moment geen ondersteuning nodig te hebben. 16% gaf een andere reden, vaker genoemd werd het feit dat de mantelzorger op een andere plek woont en dat de zorg tijdelijk is. Een kleiner deel gaf aan dat het aanbod niet aansluit bij hun hulpvraag, of dat ze naast het mantelzorgen geen tijd en/of energie meer hebben om zich hierin te verdiepen (beiden 6%)

Behoeftte aan andere ondersteuning

In totaal heeft 22% van de respondenten behoefte aan andere ondersteuning dan die wat nu geboden wordt. Dit percentage was hoger onder respondenten via de open link (30%) dan de andere wervingsmethoden. Uit de analyse van de open antwoorden blijkt dat bijna een derde (30%) van de behoefte ging over een vorm van praktische hulp. Daarnaast hebben ze behoefte aan informeel contact, steun of psychische hulp (12%) en hulp bij het contact met andere organisaties (10%). Een deel gaf aan deze vraag niet goed te kunnen beantwoorden omdat ze niet weten wat het Steunpunt aanbiedt (12%). Respondenten konden zelf kiezen bij welke soort ondersteuning hun hulpvraag past. De 3 meest genoemde soorten waren: informatie en advies (35%), ondersteuning met geld (31%) en vervangende zorg (30%).

Soort ondersteuning om het vol te houden

Respondenten konden een top 3 maken van soorten ondersteuning die het belangrijkste waren om de mantelzorg te kunnen volhouden. Informatie en advies stond met stip het vaakst op nummer 1 (185 keer), gevolgd door praktische hulp (95 keer). Als we kijken welke vormen het vaakst in de top 3 genoemd worden dan is dat informatie en advies (306 keer), gevolgd door praktische hulp (267 keer) en vervangende zorg (155 keer).

Samenvatting

Belangrijkste soort ondersteuning

Respondenten konden per soort ondersteuning een top 3 maken van ondersteuning die het belangrijkste waren om de mantelzorg te kunnen volhouden. Bij informatie en advies stond *een online overzicht van alle regelingen en mogelijkheden voor ondersteuning* met stip het vaakst op nummer 1. In de top 3 was geen groot verschil tussen de verschillende vormen van ondersteuning.

Belangrijkste ondersteuning per soort

Bij persoonlijke begeleiding stond *een mantelzorgconsulent die uitleg geeft en die helpt dingen te regelen* met stip het vaakst op nummer 1 en in de top 3. Bij psychische steun stond *persoonlijke gesprekken met een mantelzorgconsulent* met stip het vaakst op nummer 1 en in de top 3. Bij onderwijs stond *bijeenkomsten over thema's* met stip het vaakst op nummer 1 en in de top 3. Bij praktische hulp was geen duidelijke voorkeur. *Hulp van een mantelzorgmakelaar* en *hulp bij dingen aanvragen of regelen* stonden iets vaker op 1 en in de top 3. Bij vervangende zorg stond *vervangende zorg aan huis* met stip het vaakst op nummer 1 en in de top 3. Bij ondersteuning stond *een mantelzorgwaardering van 100 euro per jaar* het vaakst op 1 en in de top 3. Bij ondersteuning met spullen en hulpmiddelen stonden *vervoer van Omnibuzz* en *aanpassingen in de woning* beiden met stip op 1 en in de top 3.

Vervangende zorg in de avonden en weekenden

De helft heeft geen vervangende zorg in de avonden (54%) en de weekenden (48%) nodig. Van de overige respondenten zegt het merendeel gebruik te willen maken van vervangende zorg in de avond (30%) en in het weekend (39%).

Samenvatting

Overige opmerkingen

Respondenten konden aan het einde van de vragenlijst overige opmerkingen invullen in een open tekstveld. Van alle 229 opmerkingen is een woordwolk gemaakt. De meest genoemde woorden waren: mantelzorg, hulp, meer en vragen.

Een analyse door een taalmodel leverde 4 hoofdonderwerpen op: (1) financiële compensatie, (2) toegang tot praktische hulpmiddelen, (3) begrip voor zware mentale en fysieke belasting en (4) specifieke maatregelen bijvoorbeeld voor ouderen of jongere zorgbehoevenden (bv jongeren met autisme).

Een analyse door een taalmodel leverde 5 veel benoemde thema's op: (1) gemeente en WMO, (2) mantelzorgondersteuning, (3) respijtzorg, (4) parkeren en financiële lasten en (5) verschillen tussen gemeentes.

Aanpak

Onderzoeksaanpak

De populatie van het onderzoek wordt gevormd door circa 14.640 mantelzorgers in Maastricht. Het onderzoek is uitgezet onder 490 mantelzorgers die zijn ingeschreven bij Steunpunt Mantelzorg Zuid, 4.744 panelleden en via een open link.

In totaal hebben 1.268 respondenten de vragenlijst ingevuld, 212 via Steunpunt Mantelzorg Zuid, 875 panelleden en 181 via de open link. De respons onder de mantelzorgers van het Steunpunt was 23% (212/940) en onder het panel was 18% (875/4.794). De figuur hiernaast geeft het aantal respondenten weer per wervingsmethode.

In totaal geeft 50% van de respondenten minimaal 1 uur per week mantelzorg (n=604), en 28% meer dan 8 uur per week (n=329).

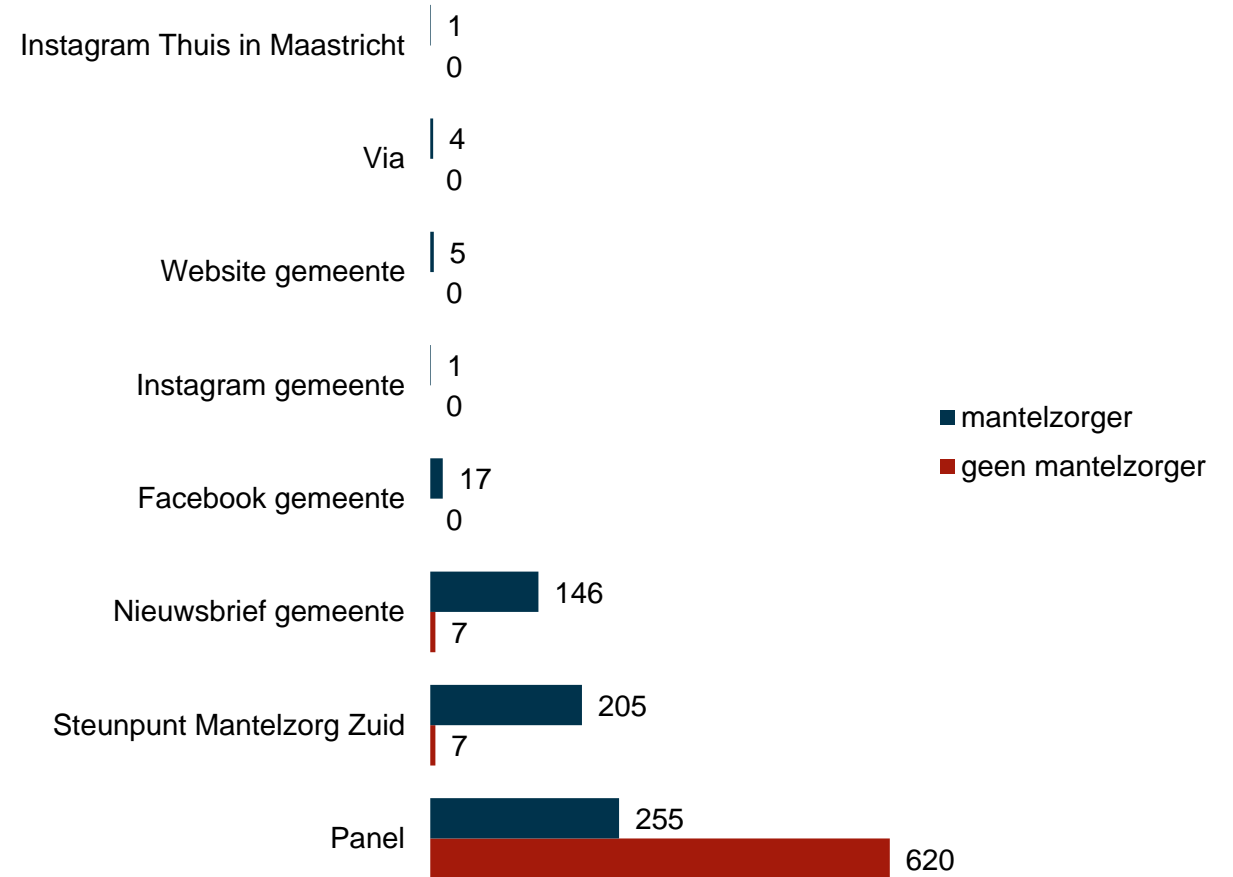
De respons is qua aantal voldoende om een uitspraak te doen over mantelzorgers. Het is niet bekend hoe representatief de respondenten zijn, omdat er geen populatiekenmerken van mantelzorgers bekend zijn bij het CBS*.

Hoofdstuk 1 beschrijft de resultaten van het onderzoek. De open antwoorden staan in de bijlage. Hier staan alle reacties van de respondenten in een tabel per vraag.

Het absolute aantal respondenten wordt aangegeven met n=.

* Het CBS heeft 1 kenmerk van mantelzorgers op gemeenteniveau: ouder (15%) of jonger dan 65 jaar (13%). Dit is een vergelijkbaar percentage, dus we hebben dit kenmerk niet meegenomen in de vragenlijst.

Respondenten

1. Resultaten

1.1 Aantal uren mantelzorg

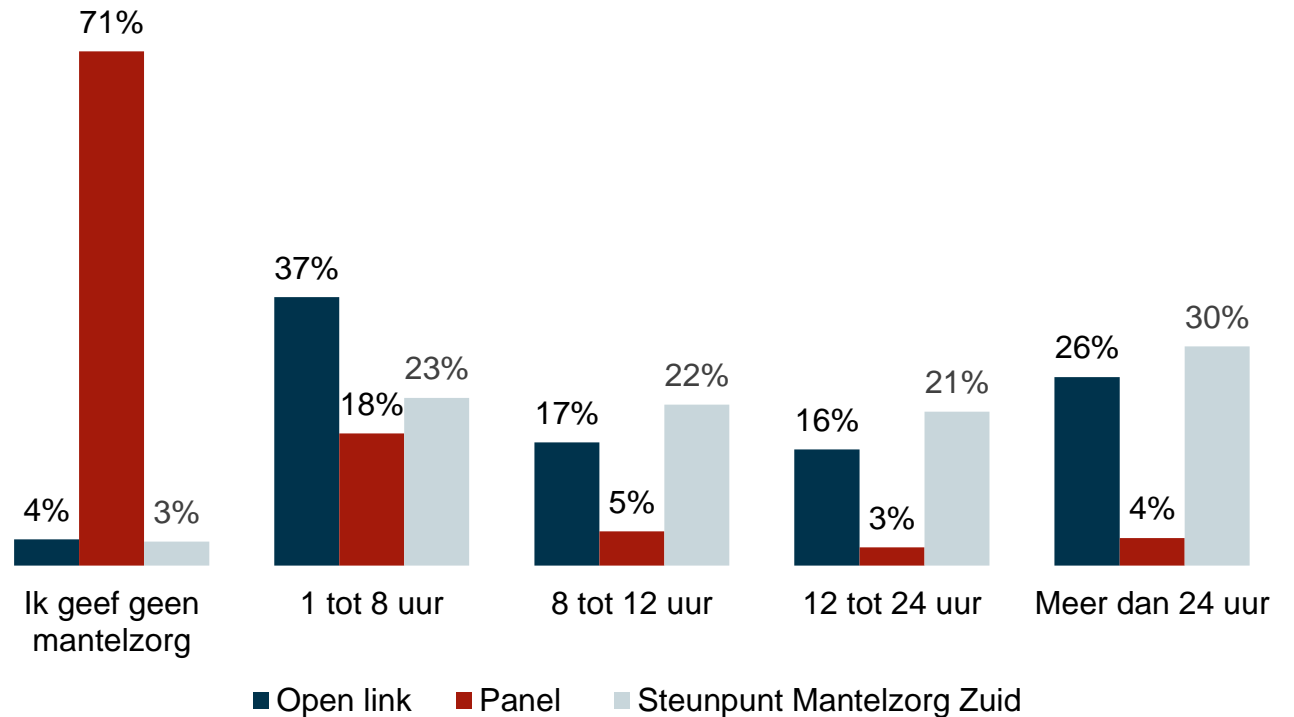
Alle respondenten (n=1.268) is gevraagd hoeveel uren mantelzorg zij per week geven.

Mantelzorg is de hulp die men geeft aan een buur, kennis, vriend of familielid die zorg nodig heeft. Dit kan ook een huisgenoot zijn of iemand die in een zorginstelling woont.

De figuur hiernaast toont de verdeling van mantelzorg per wervingsmethode.

- Het aantal respondenten dat via de open link deze vraag heeft ingevuld was 181, voor het panel was dit 875 en via het Steunpunt Mantelzorg Zuid 212.
- Ruim twee derde van de panelleden geeft geen mantelzorg. Bij de open link was dit 4% en bij het Steunpunt 3%. Deze personen zijn niet meegenomen in de rest van de rapportage.
- In totaal geeft 28% van de respondenten meer dan 8 uur per week mantelzorg, dat is 59% bij de open link, 11% bij de panelleden en 74% bij het Steunpunt.
- De respondenten die via de open link hebben meegedaan geven vaker meer uren mantelzorg per week dan de panelleden.

Hoeveel uren per week geeft u mantelzorg?

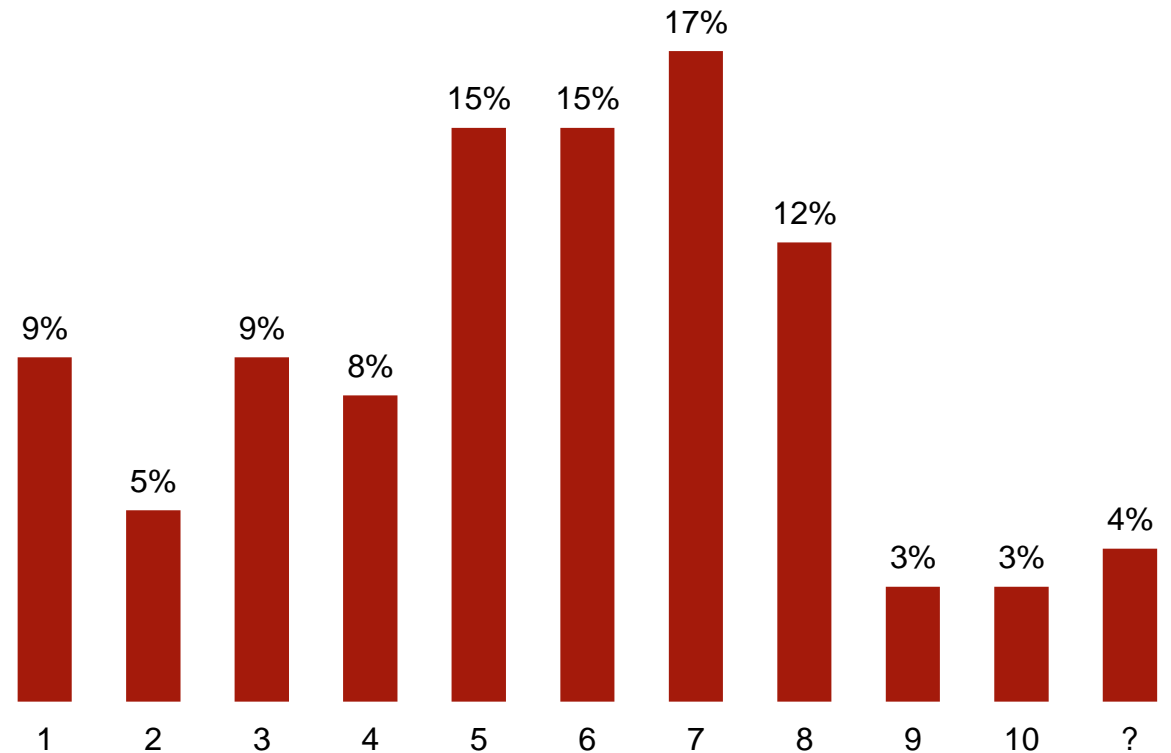

1.2 Informatie over ondersteuning

Respondenten die mantelzorg geven (n=604) is gevraagd wat zij vinden van de informatie over welke ondersteuning er is voor mantelzorgers. Zij konden een cijfer geven: een 1 is heel slecht, een 10 is heel goed.

- Het gemiddelde cijfer was een 5,6.
- 17% geeft een 7
- 15% geeft een 5 en 15% geeft een 6
- 12% geeft een 8
- In totaal geeft 50% een voldoende (6 of hoger), en 46% een onvoldoende (5 of lager).

Wat vindt u van de informatie over welke ondersteuning er is voor mantelzorgers?

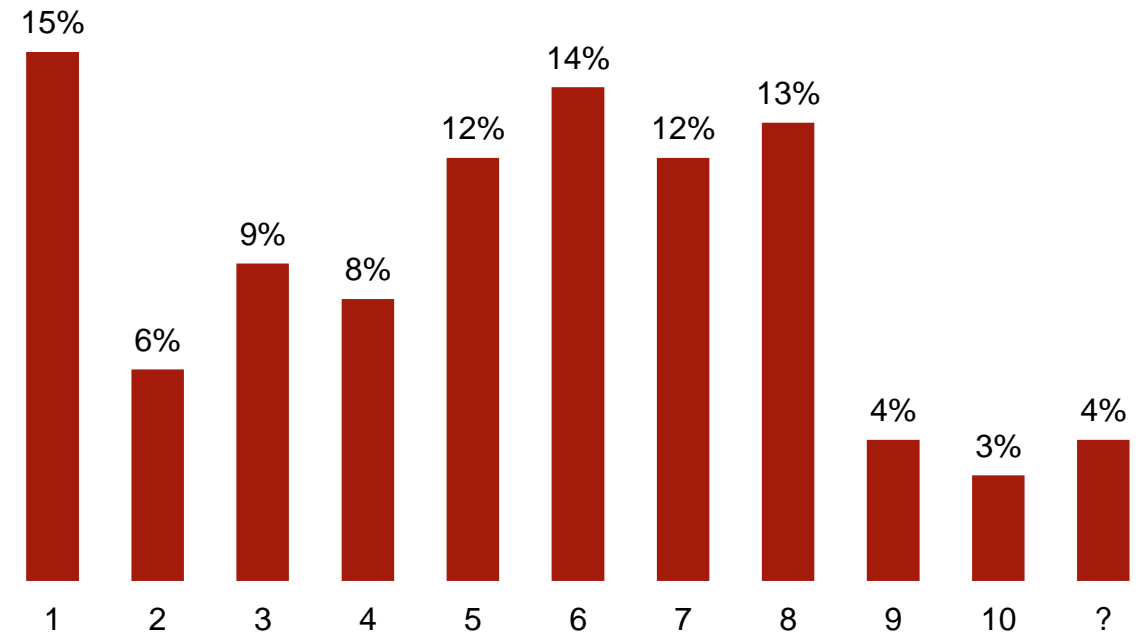

1.3 Duidelijkheid informatie

Respondenten die mantelzorg geven (n=581) is gevraagd hoe duidelijk is welke ondersteuning Steunpunt Mantelzorg Zuid aanbiedt. Zij konden een cijfer geven: een 1 is heel onduidelijk, een 10 is heel duidelijk.

- Het gemiddelde cijfer was een 5,4.
- 15% geeft een 1
- 14% geeft een 6
- 13% geeft een 8
- In totaal geeft 46% een voldoende (6 of hoger), en 50% een onvoldoende (5 of lager)

Hoe duidelijk is welke ondersteuning Steunpunt Mantelzorg Zuid aanbiedt?

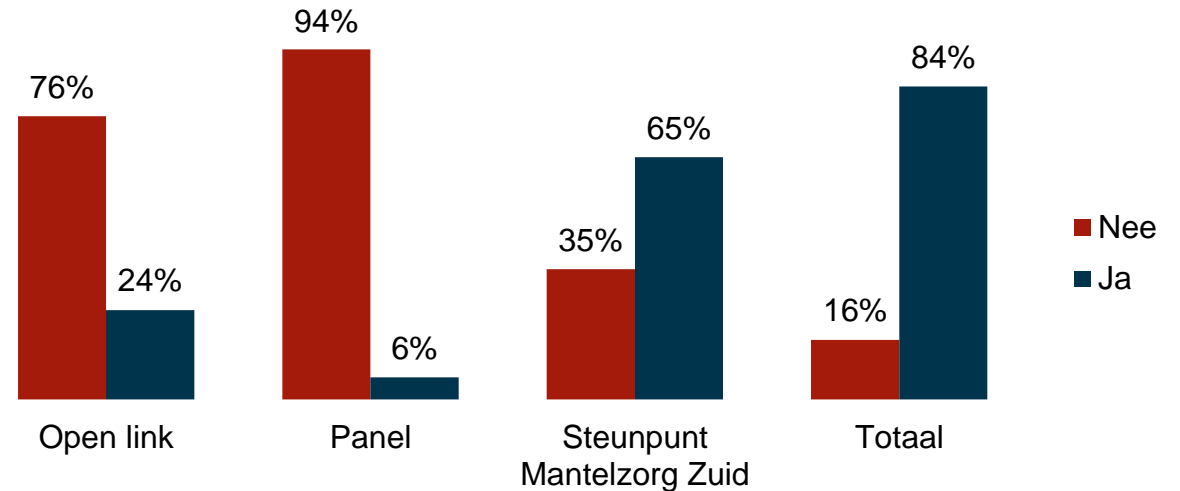
1.4 Soort ondersteuning

Respondenten (n=564) is gevraagd of ze 1 of meerdere soorten ondersteuning van het Steunpunt Mantelzorg Zuid gebruiken, en in welke categorie deze valt.

Bij het Steunpunt Mantelzorg Zuid kun je hulp krijgen van een mantelzorgmakelaar, mantelzorgconsulent of zorgvrijwilliger. Je kunt ook cursussen en trainingen volgen van het steunpunt, of meedoen met ontmoetingsactiviteiten zoals de Alzheimercafé 's, zorgcafés en breincafés.

- In totaal gebruikte 16% 1 of meerdere soorten ondersteuning (n=82 personen). Dit percentage varieerde tussen de 6% en 65% per wervingsmethode
- Het merendeel gebruikte informatie en advies (57%)
- Daarna volgt door psychische steun (28%), persoonlijke begeleiding (24%) en praktische hulp (22%)
- Het minst gebruikt waren vervangende zorg (6%), onderwijs (9%) en ondersteuning met spullen en hulpmiddelen (10%)
- De toelichtingen op de categorie 'anders' staan in een tabel in de bijlage.

Gebruikt u 1 of meerdere soorten ondersteuning van het Steunpunt?

Welke ondersteuning van het Steunpunt Mantelzorg Zuid gebruikt u?

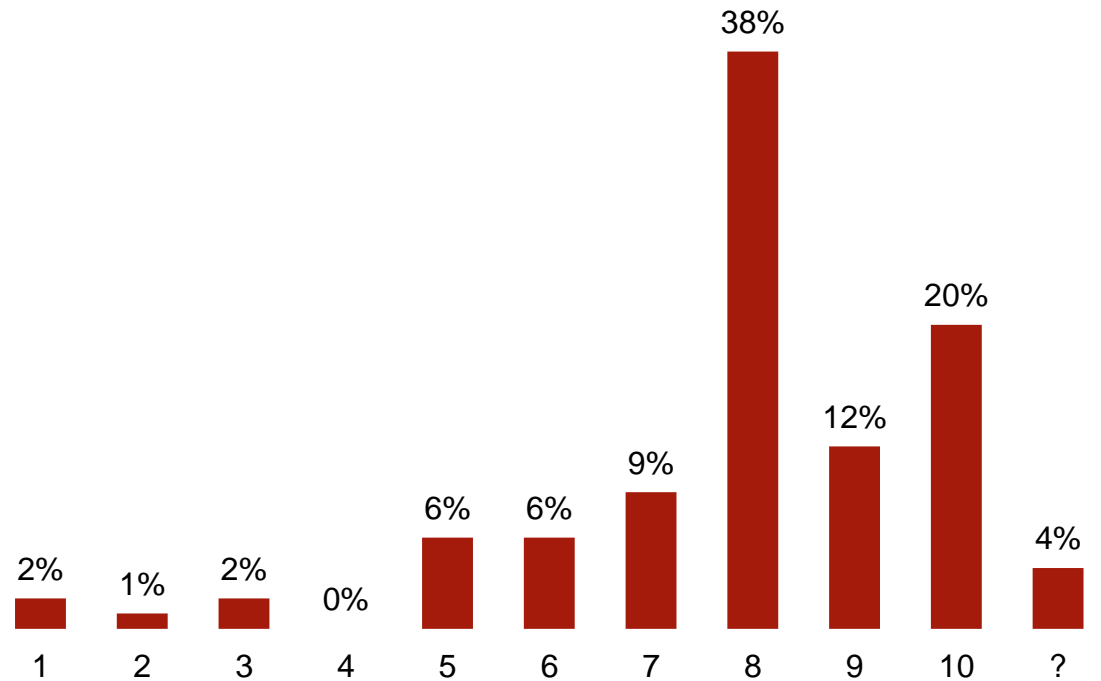

1.5 Tevredenheid aanvraag

Respondenten die ondersteuning ontvangen (n=82) is gevraagd hoe hun aanvraag voor ondersteuning liep.

- Het gemiddeld cijfer is een 7,9
- 38% geeft een 8
- 20% geeft een 10
- 12% geeft een 9
- In totaal geeft 85% een voldoende (6 of hoger), en 11% een onvoldoende (5 of lager)

Hoe goed liep uw aanvraag voor ondersteuning?

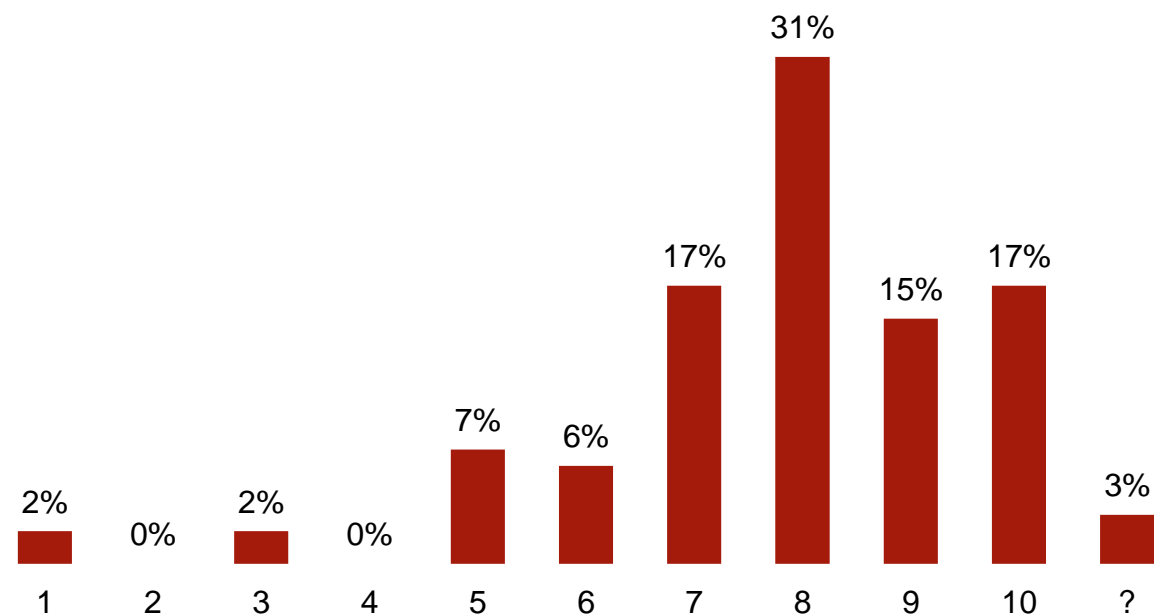

1.6 Tevredenheid ondersteuning

Respondenten die ondersteuning ontvangen (n=82) is gevraagd wat zij vinden van de ondersteuning.

- Het gemiddeld cijfer is een 7,8
- 31% geeft een 8
- 17% geeft een 7 of 10
- 15% geeft een 9
- In totaal geeft 86% een voldoende (6 of hoger), en 11% een onvoldoende (5 of lager)

Wat vindt u van de ondersteuning?

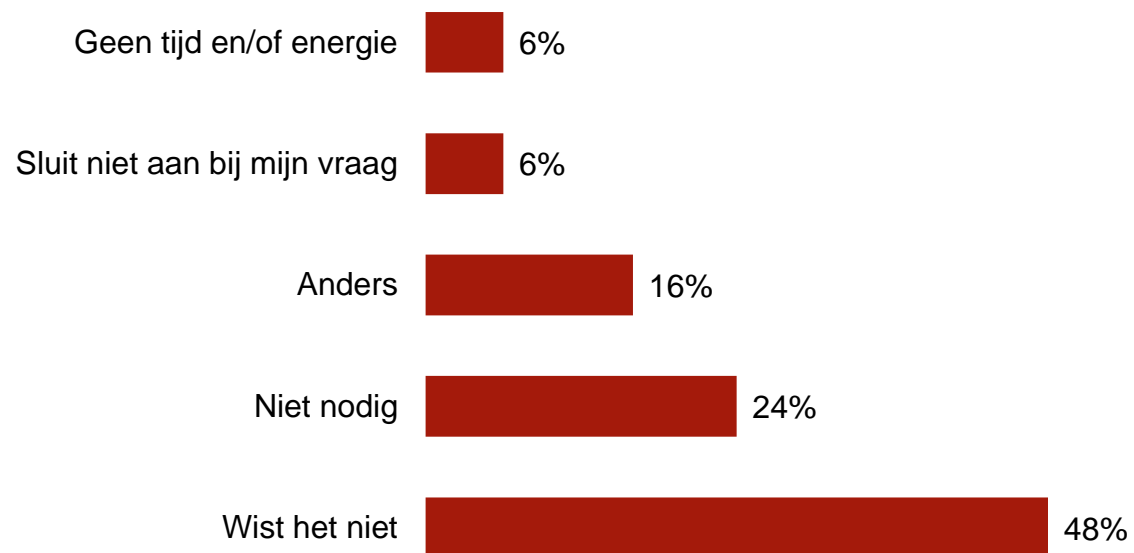
1.7 Non gebruik ondersteuning

Respondenten (n=474) die geen gebruik maken van ondersteuning is gevraagd waarom ze dit niet doen.

Van alle reacties (n=329) op deze open vraag is een analyse gedaan.

- 48% wist niet van het bestaan van Steunpunt Mantelzorg Zuid
- 24% zegt geen ondersteuning nodig te hebben
- 6% zegt dat het aanbod niet aansluit
- 6% heeft geen tijd en/of energie om zich hierin te verdiepen naast de zorgtaken
- 16% gaf iets anders aan. Het meest genoemd werd dat de persoon waarvoor gezorgd wordt niet in de regio woont of dat de zorg tijdelijk is.
- De volledige reacties zijn te lezen in de tabel in de bijlage

Waarom gebruikt u geen ondersteuning van het Steunpunt Mantelzorg Zuid?

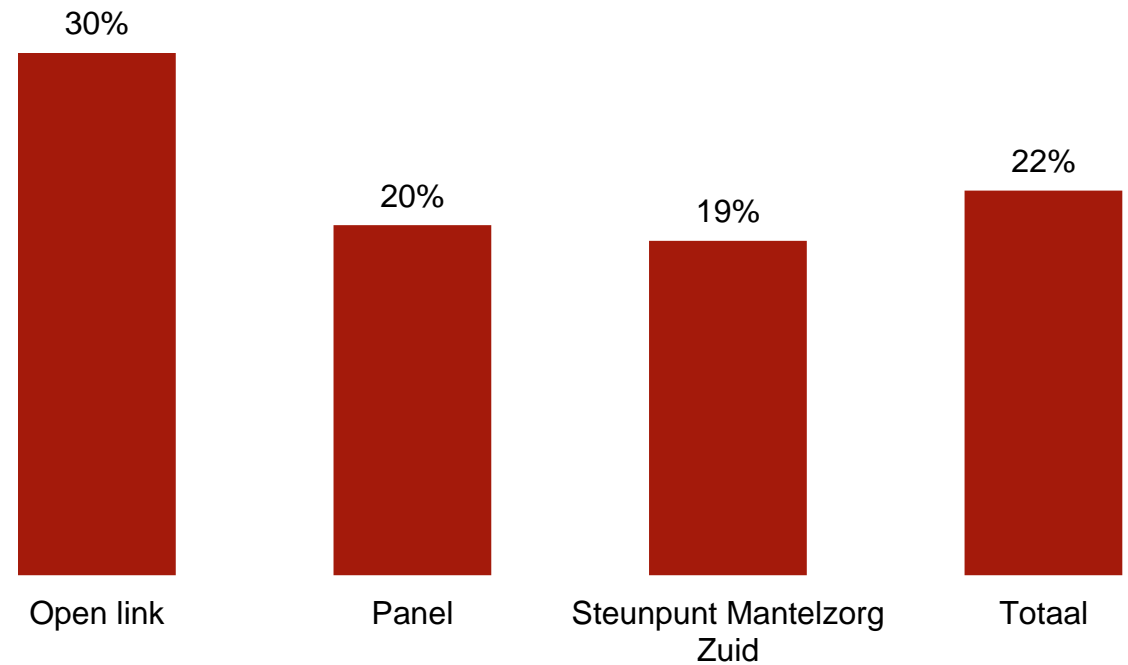

1.8 Behoeftte aan andere ondersteuning

Respondenten (n=538) is gevraagd of zij behoefte hebben aan ondersteuning die nog niet geboden wordt door het Steunpunt Mantelzorg Zuid.

- In totaal had 22% behoefte aan ondersteuning die nog niet wordt geboden door het Steunpunt
- Dit aandeel verschilde per wervingsmethode
- Bij respondenten via de open link was dit 30%
- Bij het panel 20%
- Bij Steunpunt Mantelzorg Zuid 19%

Heeft u ondersteuning nodig die het Steunpunt (nog) niet aanbiedt?

1.8 Behoeftte aan andere ondersteuning

Respondenten (n=120) die behoefte hebben aan ondersteuning die nog niet geboden wordt door het Steunpunt is gevraagd of ze deze ondersteuning kunnen beschrijven.

Van alle reacties op deze open vraag is een analyse gedaan.

- De meeste antwoorden gingen over een vorm van praktische hulp (30%)
- 13% zegt anders
- 12% heeft behoefte aan informeel contact, steun of psychische hulp
- 12% weet niet wat het Steunpunt doet
- 10% wil hulp bij het contact met andere organisaties bijvoorbeeld het CIZ
- De volledige reacties zijn te lezen in de tabel in de bijlage

Kunt u beschrijven wat voor ondersteuning u nog mist bij het Steunpunt Mantelzorg Zuid?

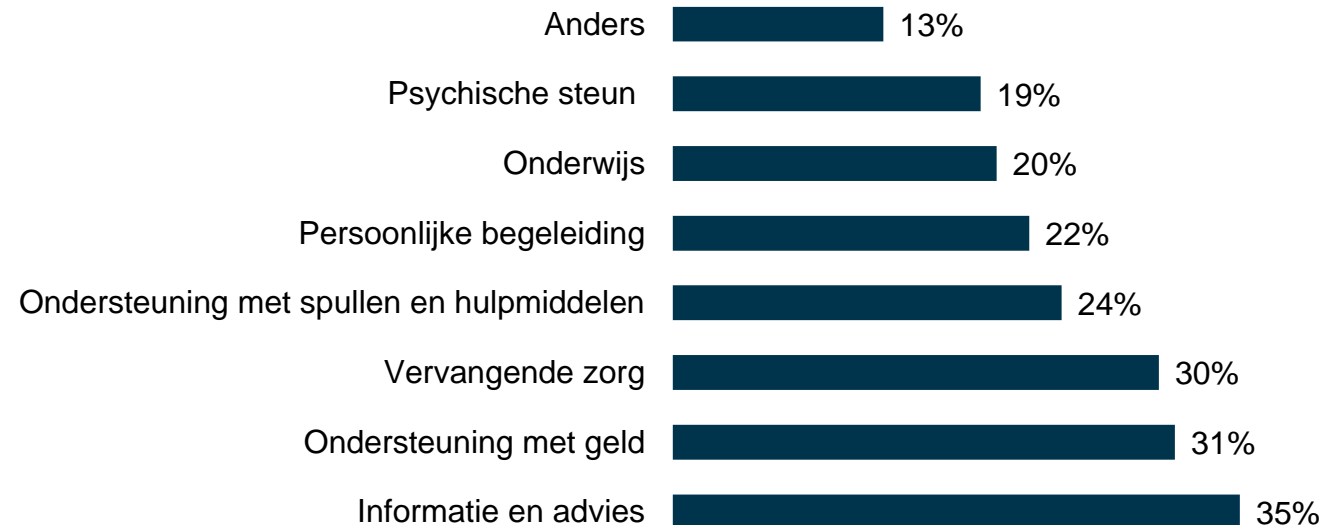
1.8 Behoeftte aan andere ondersteuning

Respondenten (n=119) die behoefte hebben aan ondersteuning die nog niet geboden wordt door het Steunpunt is gevraagd of ze deze ondersteuning in een categorie kunnen plaatsen.

Van alle reacties op deze open vraag is een analyse gedaan.

- Deze categorieën geven een ander beeld dan de analyse van de open antwoorden (vorige dia)
- 35% zegt informatie en advies
- 31% zegt ondersteuning met geld
- 30% zegt vervangende zorg
- 24% zegt ondersteuning met spullen en hulpmiddelen
- 22% zegt persoonlijke begeleiding
- De reacties op categorie 'anders' staan in de bijlage

Bij welke soort past de ondersteuning die u nog mist bij het Steunpunt Mantelzorg Zuid?

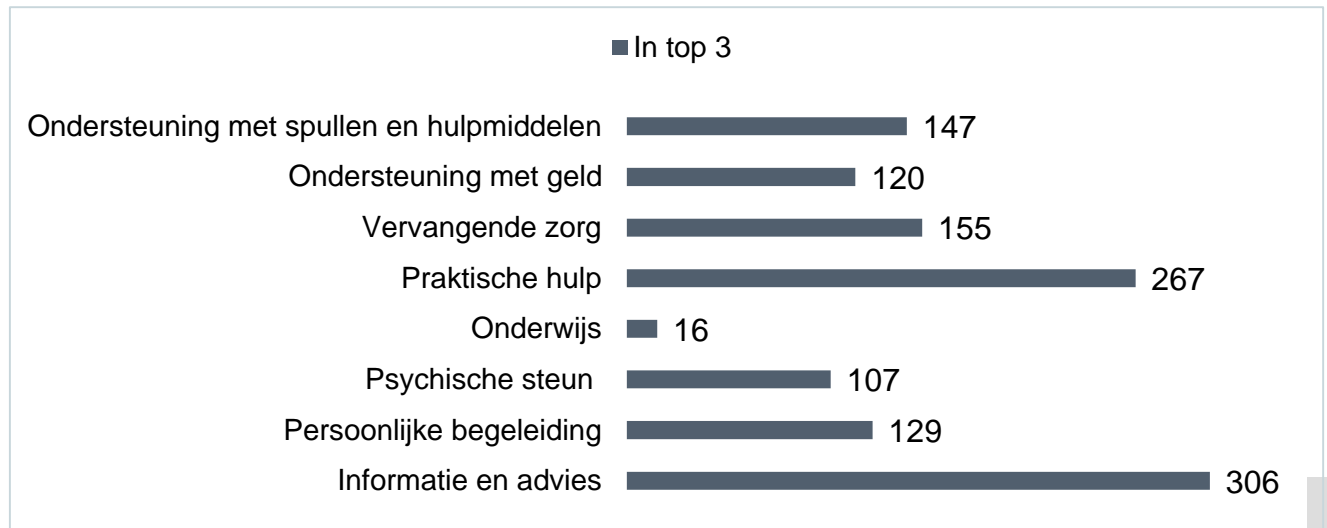
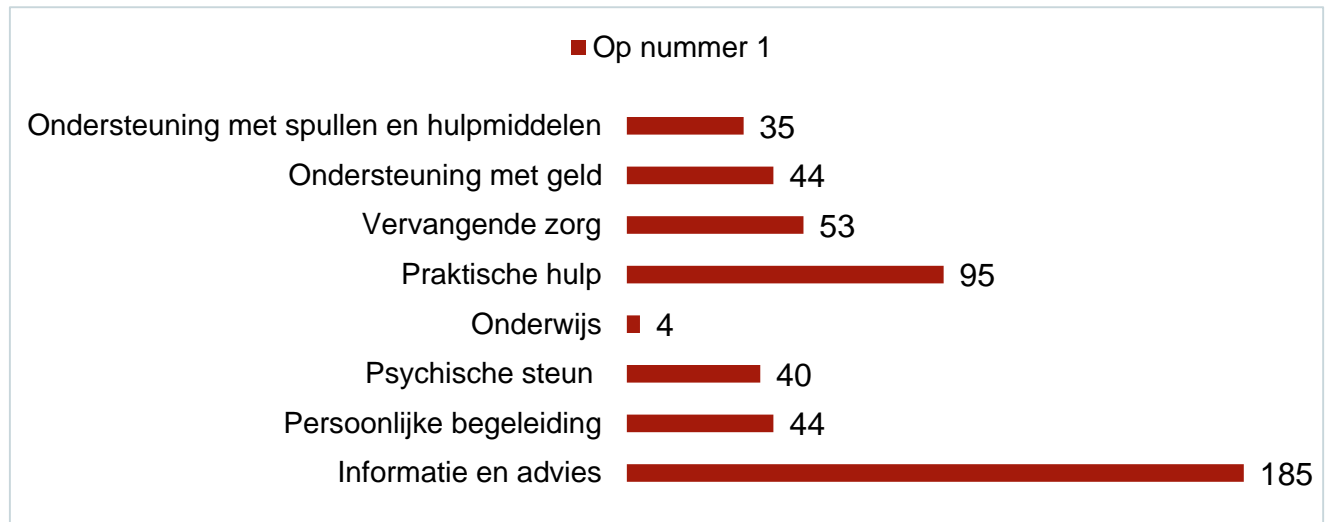
1.9 Belangrijkste ondersteuning

Respondenten (n=500) is gevraagd welke soort ondersteuning het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden. Zij konden een top 3 maken uit een lijst van ondersteuningsvormen.

In de figuren rechts staat de ondersteuning die het vaakst op de eerste plaats stond, en de ondersteuning die het vaakst in de top 3 stond.

- Informatie en advies stond het vaakst op nummer 1 (185 keer)
- Gevolgd door praktische hulp (95 keer) en vervangende zorg (53 keer)
- Informatie en advies stond het vaakst in de top 3 (306 keer)
- Gevolgd voor praktische hulp (267 keer) en vervangende zorg (155 keer)

Welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

Belangrijkste ondersteuning per onderwerp

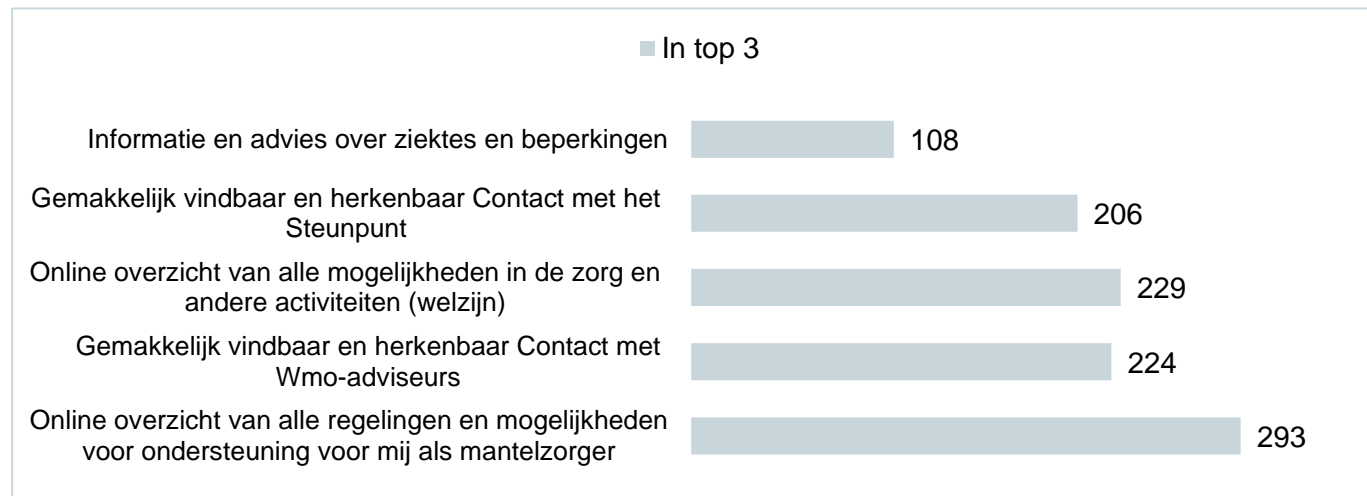
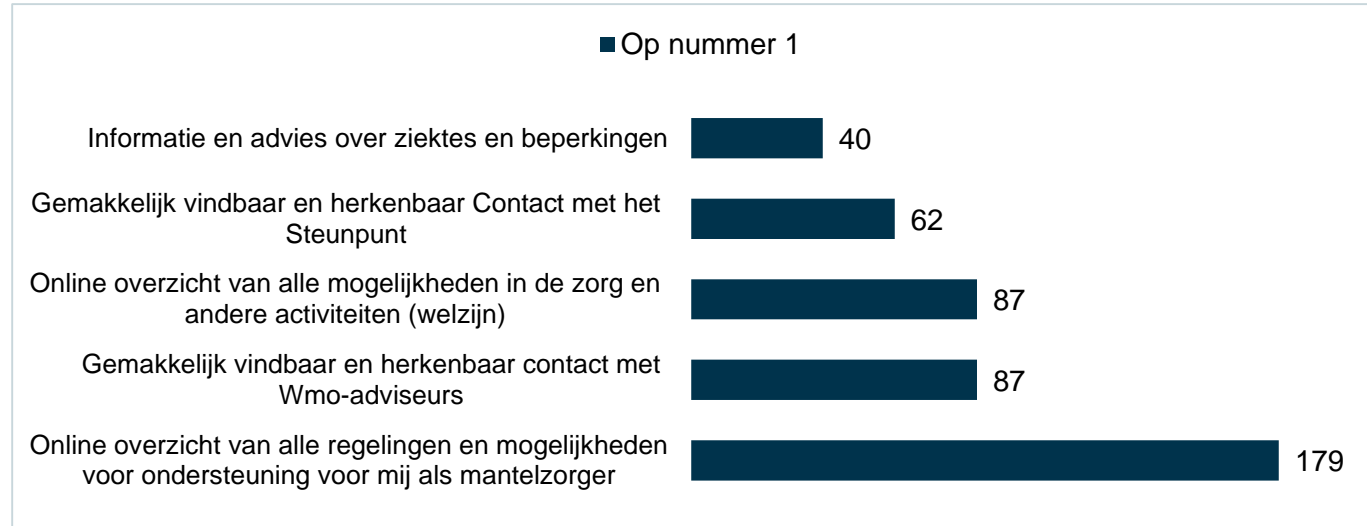
1.10 Informatie en advies

Als mantelzorgers kan het handig zijn om (extra) informatie te krijgen. Bijvoorbeeld over de ziekte of beperking van de persoon voor wie gezorgd wordt. Of over regelingen, mogelijkheden in de zorg of activiteiten in de buurt. Misschien krijgt de mantelzorgers graag advies over hoe hij of zij kan omgaan met de situatie of slim samenwerkt met zorgmedewerkers.

Respondenten (n=455) is gevraagd welke soort informatie en advies het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Een online overzicht van alle regelingen en mogelijkheden voor ondersteuning stond het vaakst op nummer 1 (179 keer) en in de top 3 (293 keer)
- Gemakkelijk vindbaar en herkenbaar contact met Wmo-adviseurs en een online overzicht van alle mogelijkheden in de zorg en andere activiteiten stonden ook vaak op nummer 1 (beiden 87 keer)
- Er was geen duidelijke tweede plek in de top 3. Verschillende vormen van informatie en advies werden ongeveer even vaak gekozen (206 keer tot 229 keer)

Informatie en advies: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

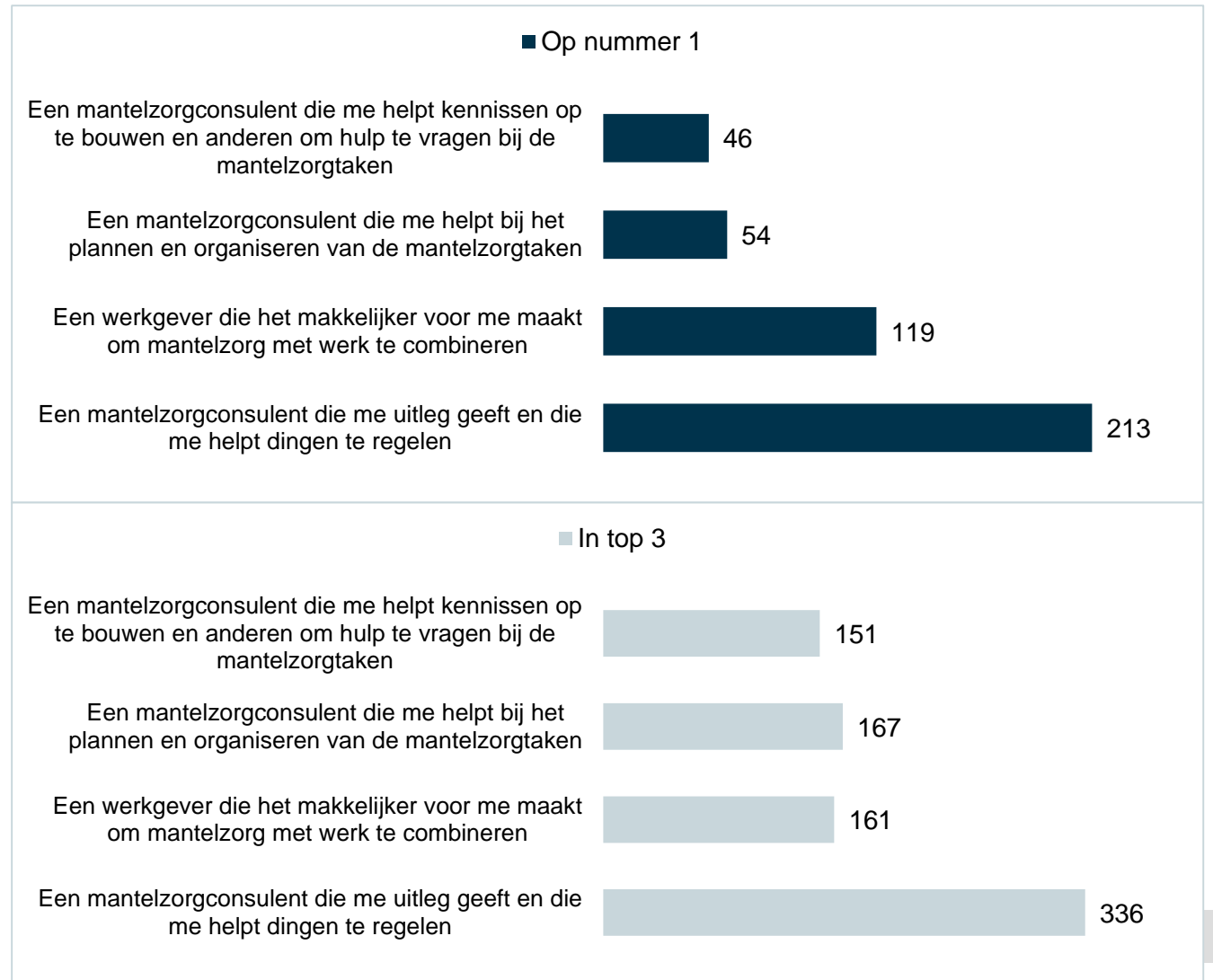
1.11 Persoonlijke begeleiding

Misschien vinden mantelzorgers het fijn om persoonlijke ondersteuning te krijgen. Bijvoorbeeld bij het vragen om hulp bij hun eigen kennissen. Of om werk slim te combineren met mantelzorg en vrije tijd.

Respondenten (n=432) is gevraagd welke soort persoonlijke begeleiding het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Een mantelzorgconsulent die uitleg geeft en die helpt dingen te regelen stond het vaakst op nummer 1 (213 keer) en in de top 3 (336 keer)
- Een werkgever die het makkelijker maakt om mantelzorg met werk te combineren stond ook vaak op nummer 1 (119 keer)
- Andere vormen van persoonlijke begeleiding stonden even vaak in de top 3 (151 keer tot 167 keer)

Persoonlijke begeleiding: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

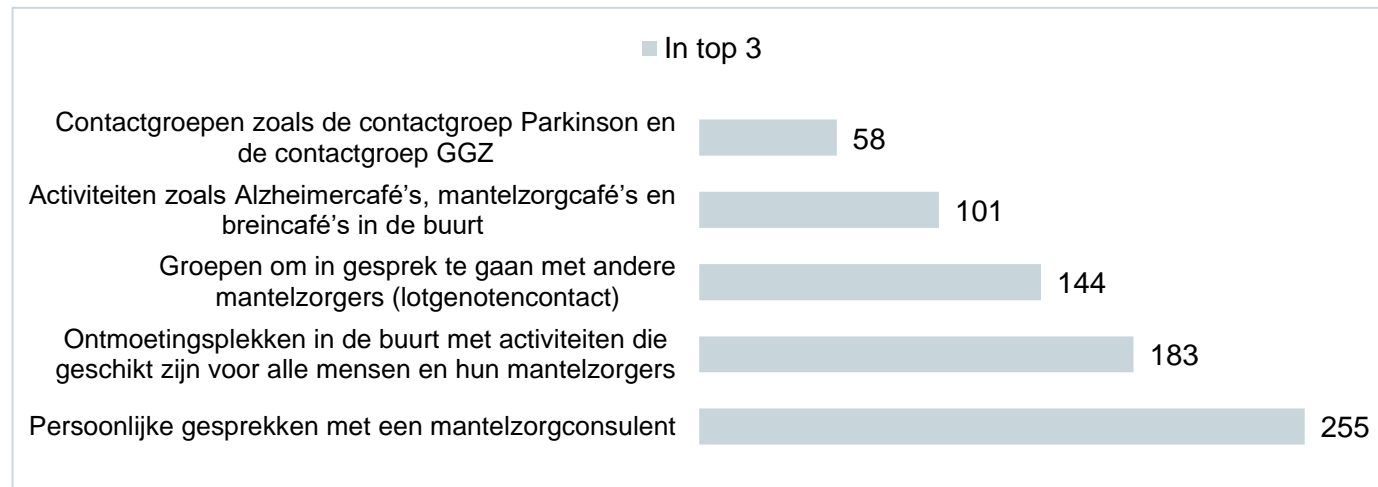
1.12 Psychische steun

Voor psychische steun kunnen mantelzorgers in gesprek gaan met een consulent van het Steunpunt Mantelzorg. Ze kunnen ook praten met andere mantelzorgers (lotgenotencontact) of langsgaan bij bijvoorbeeld een Alzheimercafé.

Respondenten (n=416) is gevraagd welke soort psychische steun het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Persoonlijke gesprekken met een mantelzorgconsulent stond het vaakst op nummer 1 (188 keer) en in de top 3 (255 keer)
- Ontmoetingsplekken in de buurt met activiteiten die geschikt zijn voor alle mensen en hun mantelzorgers stond ook vaak op nummer 1 (100 keer) en in de top 3 (183 keer)
- Gevolgd door groepen om in gesprek te gaan met andere mantelzorgers (lotgenotencontact): 66 keer op nummer 1 en 144 keer in de top 3

Psychische steun: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

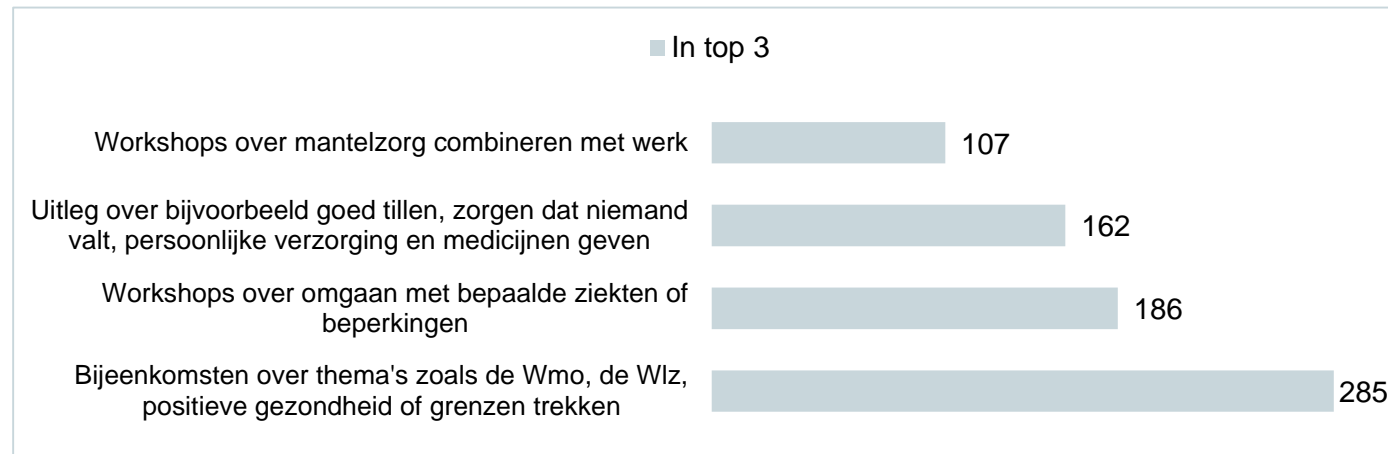
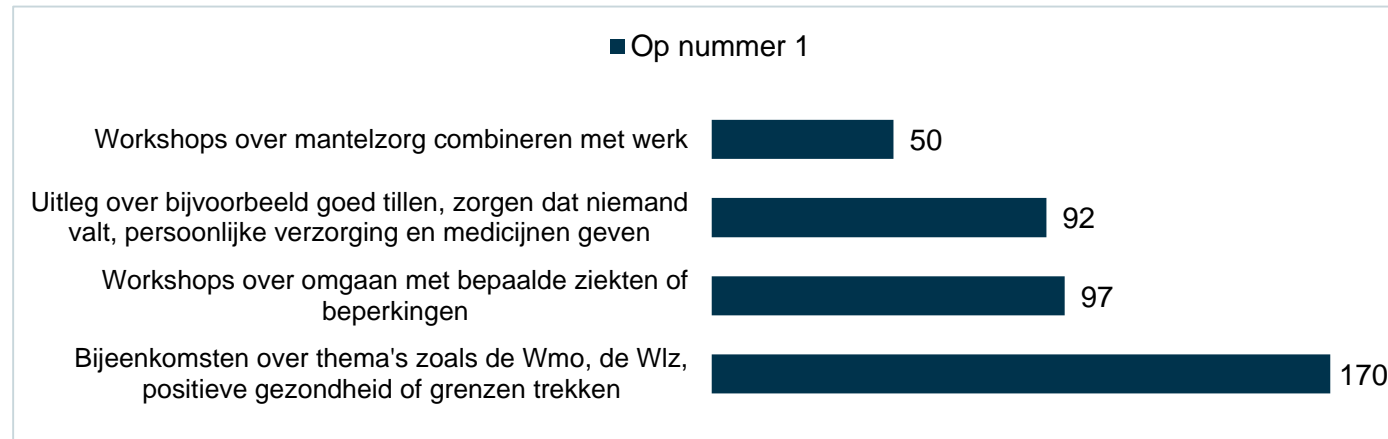
1.13 Onderwijs

Als mantelzorgers kun je voorlichtingen, trainingen en cursussen volgen om dingen te leren. Bijvoorbeeld over hoe je bepaalde spullen in huis gebruikt, maar ook over hoe u balans vindt tussen mantelzorg, werk en ontspanning.

Respondenten (n=409) is gevraagd welke soort onderwijs het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Bijeenkomsten over thema's stond het vaakst op nummer 1 (170 keer) en in de top 3 (285 keer)
- Workshops over omgaan met bepaalde ziekten of beperkingen (97 keer) en uitleg over o.a. goed tillen (92 keer) stonden ook vaak op nummer 1
- In de top 3 stonden de workshops op de tweede plek (186 keer) en de uitleg op de derde plek (162 keer)

Onderwijs: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

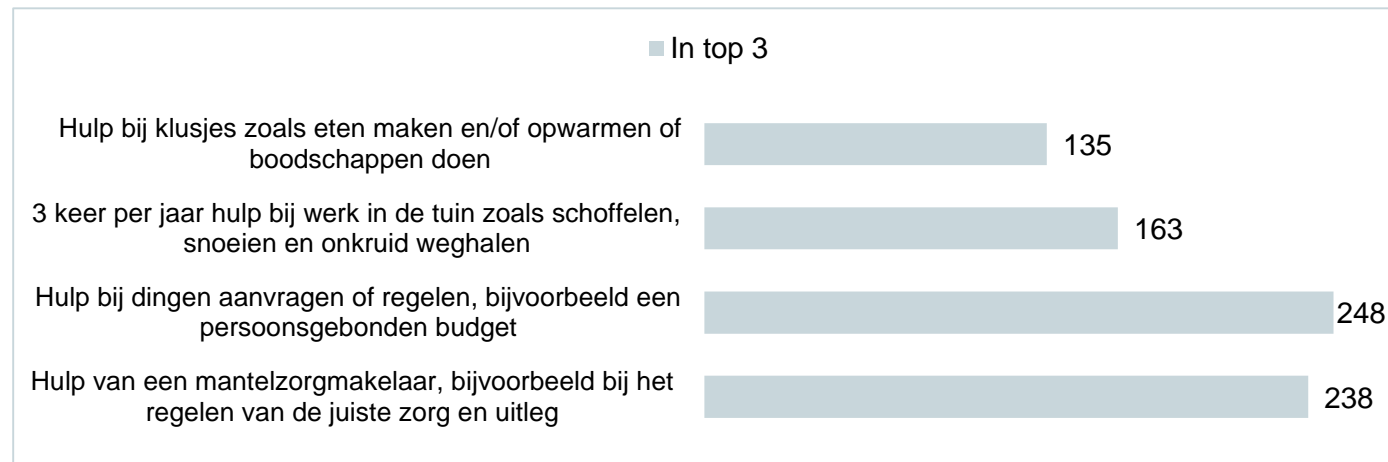
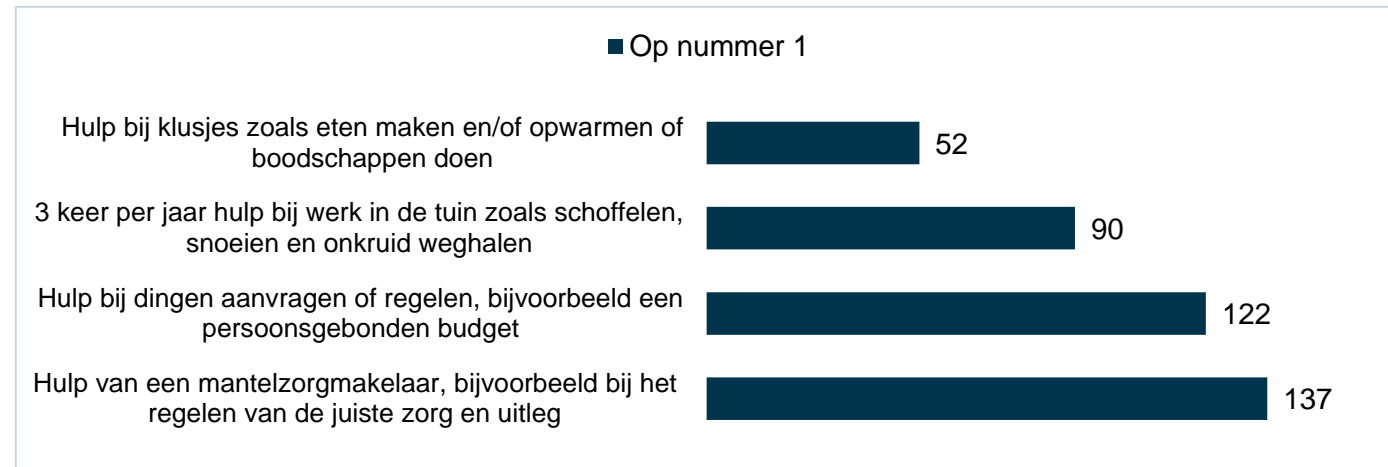
1.14 Praktische hulp

Als mantelzorger moet je misschien veel dingen doen en regelen. Denk aan klusjes doen in en rondom het huis, vervoer regelen of hulpmiddelen aanvragen voor de persoon die zorg nodig heeft. Praktische hulp is bedoeld om je daarbij te helpen.

Respondenten (n=401) is gevraagd welke soort ondersteuning het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Hulp van een mantelzorgmakelaar stond het vaakst op nummer 1 (137 keer), gevolgd door hulp bij dingen aanvragen of regelen (122 keer)
- Hulp bij dingen aanvragen of regelen stond het vaakst in de top 3 (248 keer), gevolgd door hulp van een mantelzorgmakelaar (238 keer)

Praktische hulp: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

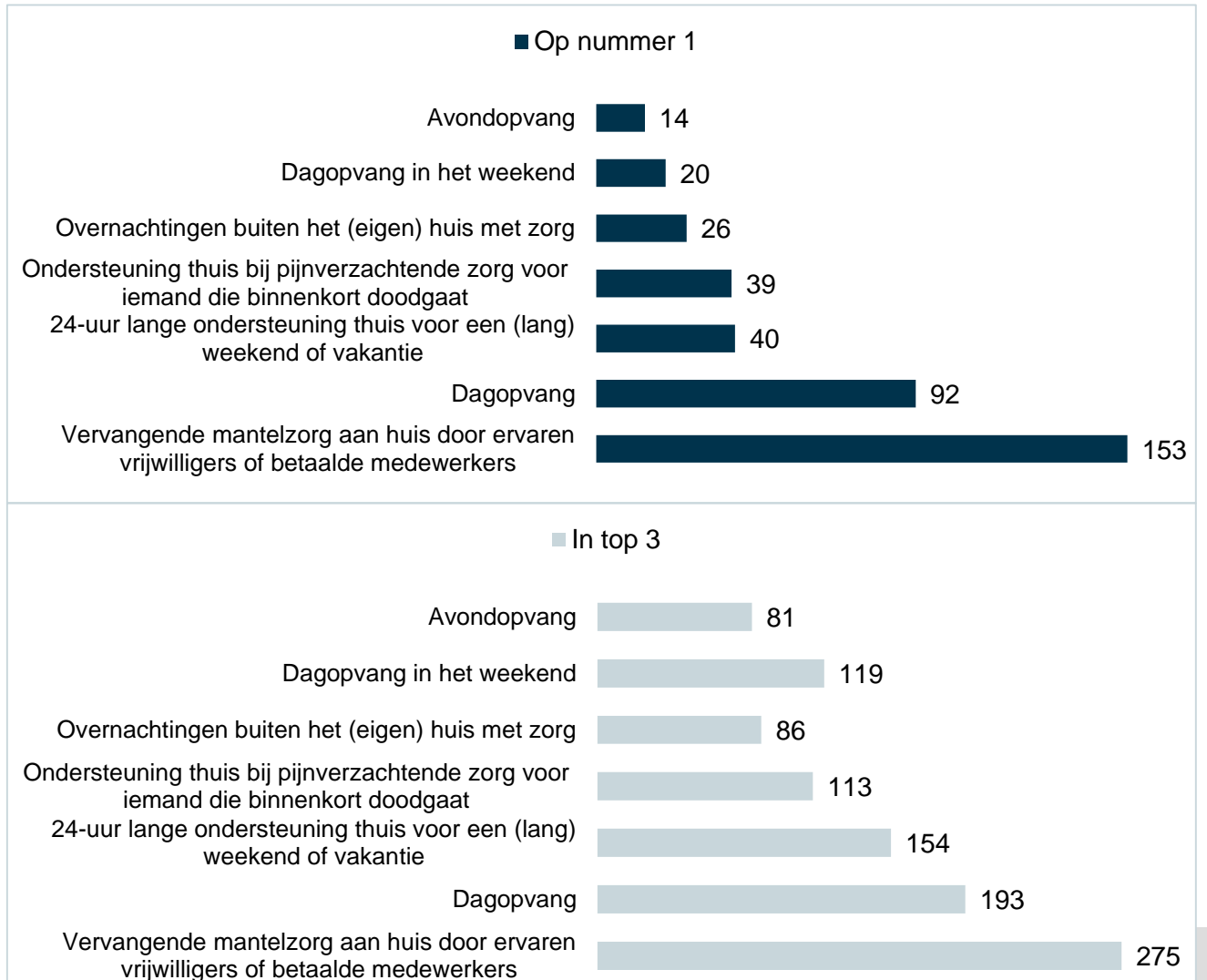
1.15 Vervangende zorg

Er zijn verschillende soorten vervangende zorg (respijtzorg) voor mantelzorgers die even niet kunnen of willen mantelzorgen. Ze kunnen vervanging krijgen voor één of meerdere keren, voor even of voor lange tijd. Deze zorg kan in huis zijn of ergens anders, door betaalde medewerkers of vrijwilligers. Soms is het zorg die anderen ook kunnen gebruiken (collectief), soms is het apart geregeld. Ze kunnen vervangende zorg ook laten aanvullen met andere hulp.

Respondenten (n=384) is gevraagd welke soort vervangende zorg het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Vervangende zorg aan huis stond het vaakst op nummer 1 (153 keer), en in de top 3 (275 keer)
- Dagopvang stond ook vaak op nummer 1 (92 keer) en in de top 3 (193 keer)
- Gevolgd door 24 uur lange ondersteuning thuis: 40 keer op nummer 1 en 154 keer in de top 3

Vervangende zorg: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

1.15 Vervangende zorg

Respondenten (n=384) is gevraagd of zij vervangende zorg in de avond en/of weekenden zouden gebruiken.

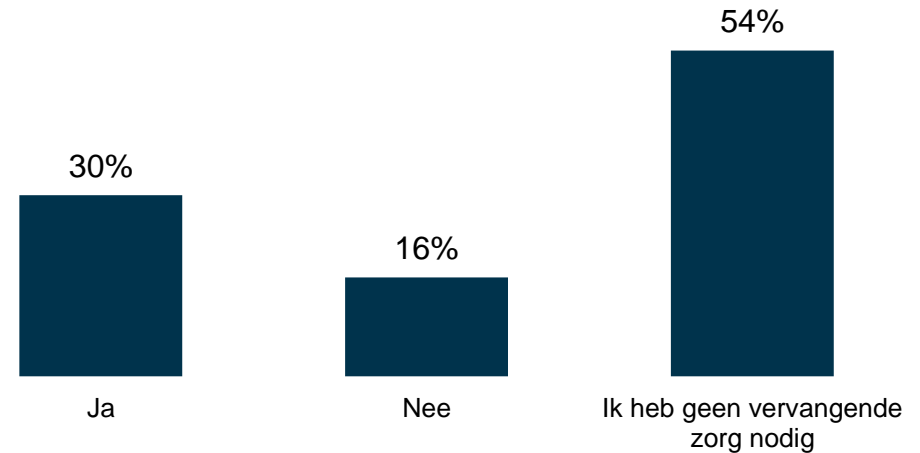
Avond

- 54% heeft geen vervangende zorg nodig
- 30% zou hier gebruik van maken
- 16% zou hier geen gebruik van maken

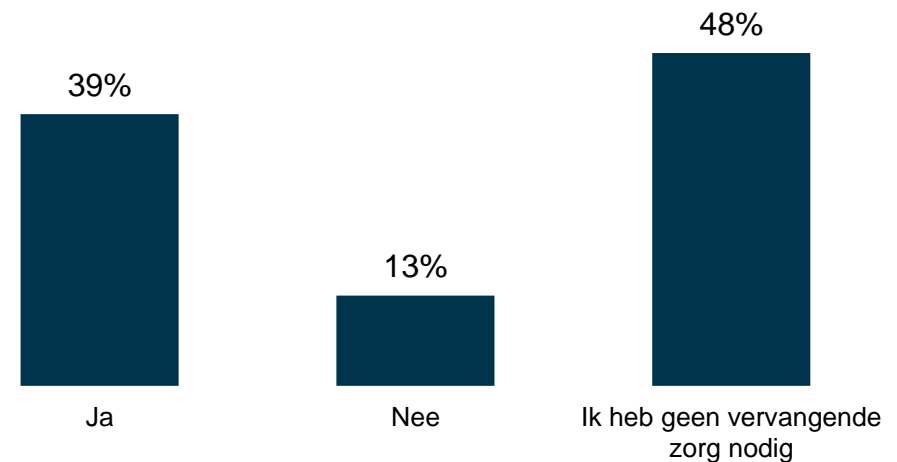
Weekend

- 48% heeft geen vervangende zorg nodig
- 39% zou hier gebruik van maken
- 13% zou hier geen gebruik van maken

Als u vervangende zorg zou kunnen krijgen in de avond, zou u dit dan gebruiken?

Als u vervangende zorg zou kunnen krijgen in de weekenden, zou u dit dan gebruiken?

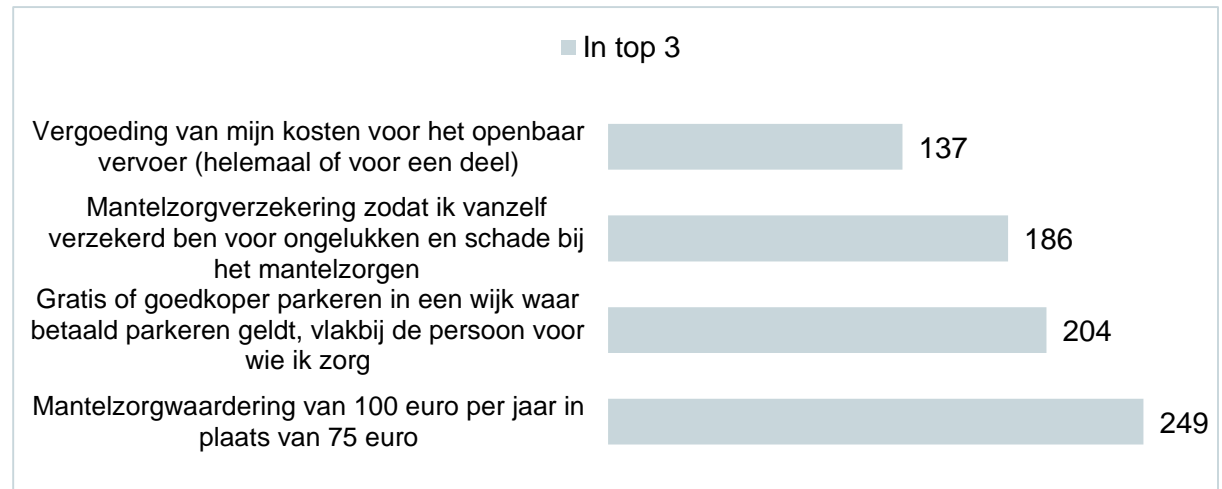
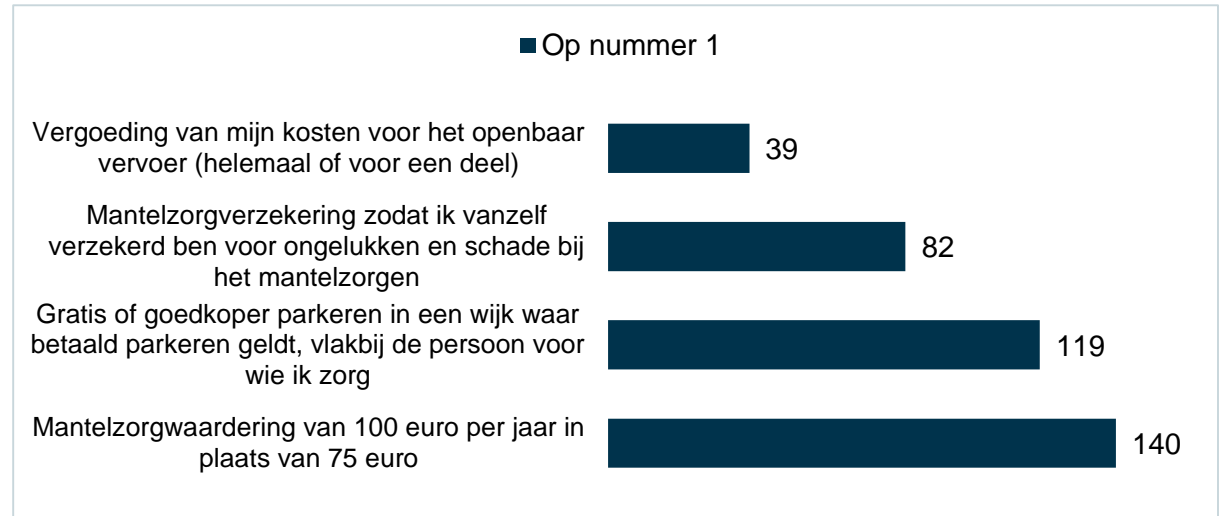
1.16 Ondersteuning met geld

Mantelzorgen zorgt vaak voor (extra) kosten. Ondersteuning met geld kan daarbij helpen, zodat de mantelzorger de juiste zorg en ondersteuning kan blijven bieden.

Respondenten (n=380) is gevraagd welke soort ondersteuning met geld het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Een mantelzorgwaardering van 100 euro per jaar stond het vaakst op nummer 1 (140 keer), en in de top 3 (249 keer)
- Gratis of goedkoper parkeren stond ook vaak op nummer 1 (119 keer) en in de top 3 (204 keer)
- Gevolgd door een mantelzorgverzekering: 82 keer op nummer 1 en 186 keer in de top 3

Ondersteuning met geld: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

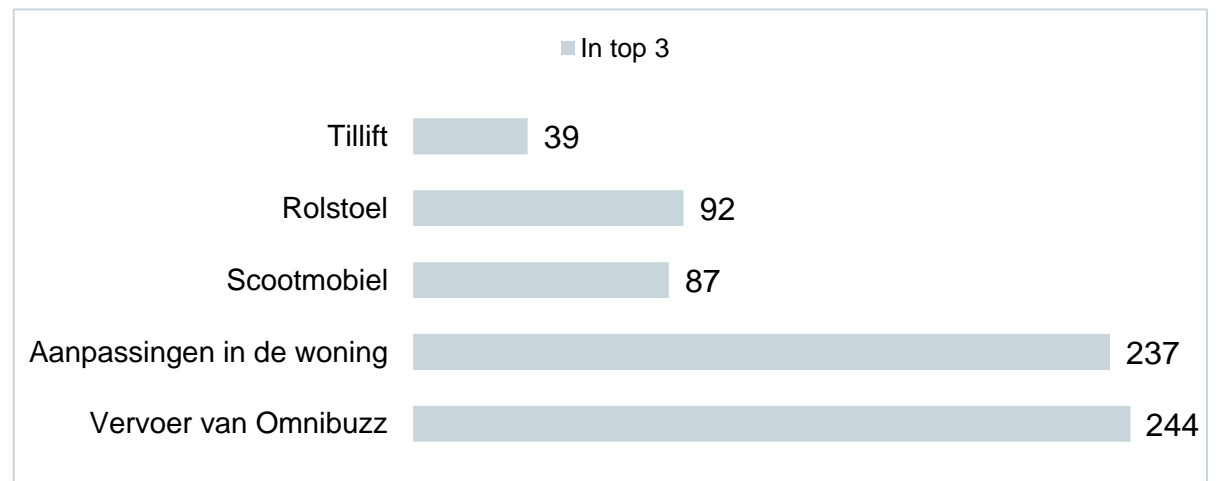
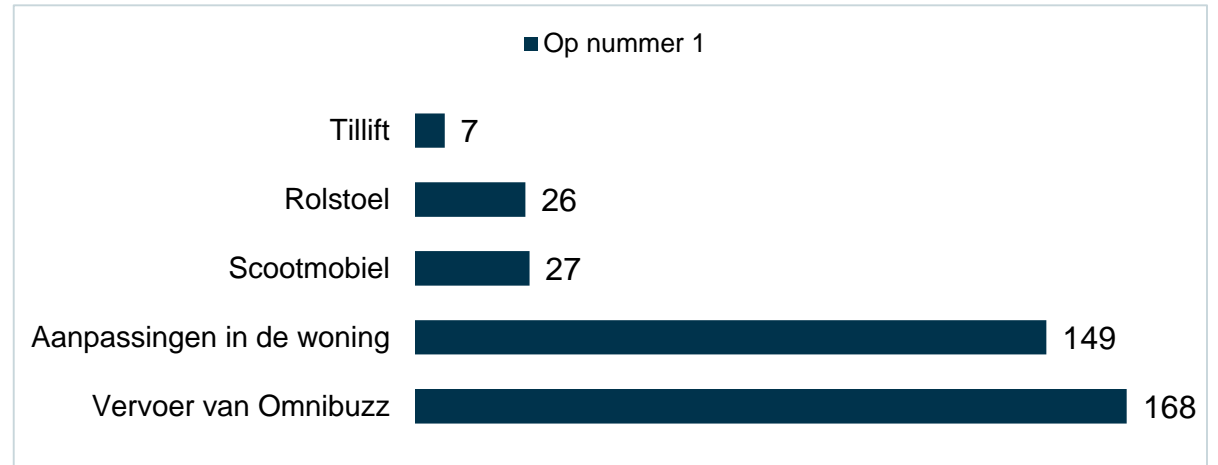
1.17 Ondersteuning met spullen en hulpmiddelen

Sommige mensen hebben speciale spullen of hulpmiddelen nodig. Denk aan aanpassingen in de woning, een tillift, een rolstoel of een taxi. Spullen en hulpmiddelen kunnen het mantelzorgen ook makkelijker maken.

Respondenten (n=377) is gevraagd welke soort ondersteuning met spullen en hulpmiddelen het belangrijkste is om de mantelzorg te kunnen volhouden.

- Vervoer van Omnibuzz stond het vaakst op nummer 1 (168 keer), en in de top 3 (244 keer)
- Aanpassingen in de woning stond ook vaak op nummer 1 (149 keer) en in de top 3 (237 keer)

Ondersteuning met spullen en hulpmiddelen: welke soort ondersteuning is het belangrijkste voor u om de mantelzorg te kunnen volhouden?

1.18 Overige opmerkingen

Respondenten (n=229) is gevraagd of zij nog overige opmerkingen hebben. De reacties op deze open vraag zijn geanalyseerd met behulp van een large language model.

Dit waren de 4 hoofdonderwerpen uit de reacties:

- **Financiële compensatie:** compensatie voor de tijd en kosten die mantelzorgers besteden, inclusief parkeer- en reiskosten, compensatie voor de verloren werkuren en meer financiële ondersteuning.
- **Toegang tot hulpmiddelen:** behoefte aan meer informatie over en toegang tot praktische hulpmiddelen (zoals rolstoelen, scootmobiel, of aanpassingen in huis) om hun zorgtaken te verlichten.
- **Mentale en fysieke belasting:** De zware belasting van mantelzorg wordt vaak genoemd, zowel emotioneel als fysiek. Er wordt gevraagd om meer begrip voor deze druk, en er is een oproep om de zorglast te verlichten door betere voorzieningen en meer flexibiliteit tijdens werkuren.
- **Specifieke maatregelen:** De toenemende zorgbehoefte vanwege vergrijzing en het gebrek aan voorzieningen voor jongere zorgvragers (bijv. jongeren met autisme) worden benoemd. Mantelzorgers vragen om specifieke maatregelen voor verschillende doelgroepen.

Veelvoorkomende Thema's uit de reacties:

- **Gemeente en WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning):** Er zijn veel opmerkingen over de traagheid en complexiteit van de aanvragen bij de gemeente, met name rondom WMO-zaken. Mensen klagen over de lange wachttijden (2-2,5 jaar) en kosten die betrokken zijn bij aanvragen. Begrip van de gemeente wordt ook genoemd als een gemis.
- **Mantelzorgondersteuning:** Er wordt vaak genoemd dat mantelzorgers meer ondersteuning nodig hebben, zowel financieel als praktisch. Veel mensen zijn zich niet bewust van de hulp die beschikbaar is, en er is een roep om betere informatievoorziening.
- **Respijtzorg (tijdelijke vervanging van de mantelzorger):** Dit thema komt herhaaldelijk terug, waarbij mensen pleiten voor meer mogelijkheden om even vrijaf te nemen van hun zorgtaken. Respijtzorg is vaak moeilijk te organiseren of niet beschikbaar, wat de druk op mantelzorgers vergroot.
- **Parkeren en financiële lasten:** Een aantal mantelzorgers geeft aan dat ze parkeerkosten moeten betalen wanneer ze voor iemand zorgen, wat als onrechtvaardig wordt ervaren. Er is een roep om compensatie, vooral voor reiskosten.
- **Informatievoorziening en vragenlijsten:** Velen vinden de vragenlijsten en communicatie over de beschikbare hulp niet duidelijk genoeg. Er wordt ook geklaagd dat antwoorden vaak niet van toepassing zijn en dat men verplicht wordt om vragen te beantwoorden die niet van toepassing zijn.
- **Gemeentelijke verschillen:** Er zijn zorgen over de verschillen tussen gemeenten, vooral wanneer mantelzorgers en zorgvragers in verschillende gemeenten wonen. Dit leidt tot verwarring over welke gemeente verantwoordelijk is voor het leveren van ondersteuning.

3. Conclusie en aanbevelingen

3.1 Conclusies

- De respons is in aantal voldoende om een uitspraak te kunnen doen over mantelzorgers in Maastricht. Niet alle mantelzorgers die ingeschreven staan bij het Steunpunt Mantelzorg Zuid zullen in Maastricht wonen, maar we kunnen aannemen dat zij vergelijkbaar zijn met mantelzorgers uit Maastricht. Bijvoorbeeld hun leeftijd, geslacht of soort mantelzorg.
- Het is onbekend of de respondenten representatief zijn voor alle mantelzorgers (in Maastricht). Hierbij kun je denken aan leeftijd, geslacht, of soort mantelzorg. Het onderzoek geeft dus een indicatie van de behoefte van mantelzorgers, maar we weten niet of dit voor alle mantelzorgers geldt.
- Via deze vragenlijst is informatie opgehaald, dit is echter nog niet volledig. Om een beter beeld te krijgen bij de wensen en behoeftes van mantelzorgers moet je samen in gesprek.
- De informatie over de ondersteuning en de duidelijkheid van deze informatie werd slecht beoordeeld. Dit kan (mede) verklaren waarom slechts een klein deel van de respondenten ondersteuning krijgt. Zelfs bij de contactpersonen van het Steunpunt. Het aanbod is niet bekend en de informatie die er wel is, is onduidelijk.
- Respondenten die gebruik maken van ondersteuning zijn erg tevreden. Het Steunpunt Mantelzorg Zuid levert kwaliteit levert en ondersteunt mensen goed.
- Bij de open antwoorden van respondenten die geen ondersteuning ontvangen geeft slechts een kwart aan geen ondersteuning nodig te hebben. Voor de overige driekwart geldt dit dus niet. We zien dat het niet gebruiken van ondersteuning vooral komt door onbekendheid met het Steunpunt en hun aanbod. Een kleiner deel zegt dat ze behoefte heeft aan andere ondersteuning, of geen tijd en energie heeft om zich te verdiepen.
- Dit blijkt ook uit de vraag of er behoefte is aan andere ondersteuning. Ongeveer 20% zegt van wel. Dit kan betekenen dat het aanbod goed aansluit bij de behoefte, maar respondenten gaven ook aan dat deze vraag moeilijk te beantwoorden is omdat ze het (totale) aanbod niet kennen.
- We zien dit ook terug als we de analyse van de open antwoorden vergelijken met het antwoord van de respondenten bij welke soort hun behoefte past. De soorten (categorieën) die de gemeente en/of het Steunpunt aanhouden passen niet (helemaal) bij hoe respondenten dit zien.
- Informatie en advies staan met stip op 1 als belangrijkste om de mantelzorg vol te kunnen houden. In de top 3 komen ook praktische vormen naar voren: praktische hulp en vervangende zorg. Dit vraagt om een stapsgewijze aanpak. Het is dus belangrijk om eerst goede en duidelijke informatie te leveren, en daarna pas verder te kijken naar praktische zorg.
- Een aantal soorten ondersteuning sprongen er bovenuit. Dit was voornamelijk ondersteuning gericht op persoonlijk contact; uitleg geven, persoonlijke gesprekken, bijeenkomsten, hulp bij aanvragen. Daarnaast ook 2 praktische vervangende zorg aan huis en de mantelzorgwaardering.
- Bij de opzet van deze vragenlijst is gekozen om alle mantelzorgers over alle vormen van ondersteuning hun mening te laten geven. Ook als ze deze zorg niet gebruiken. Het niet gebruiken van de ondersteuning hoeft namelijk niet te betekenen dat mantelzorgers deze niet willen. Het kan ook liggen aan de informatie, de aanvraagprocedure etc. Deze opzet heeft echter ook als nadeel dat sommige vragen lastig te beantwoorden waren voor respondenten.

3.1 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit onderzoek doen we de volgende aanbevelingen:

- Zorg dat de informatie over het ondersteuning aanbod bij mantelzorgers terecht komt.
- Maak de informatie duidelijk en overzichtelijk, zodat iedereen deze begrijpt.
- Geef aan voor wie welk aanbod geldt. Bijvoorbeeld als de mantelzorg in een andere regio woont. Of als de mantelzorg voor een kind zorgt.
- Ga in gesprek met mantelzorgers om een verdieping op deze resultaten te krijgen.
- Haal informatie bij mantelzorgers zo open mogelijk op. Maak (nog) geen koppeling naar het huidige beleid en/of ondersteuningsaanbod.

Op basis van de large language analyse op de open antwoorden (overige opmerkingen) doen we de volgende aanbevelingen:

- Betere en snellere gemeentelijke dienstverlening: Snellere procedures, meer duidelijkheid over waar mantelzorgers recht op hebben, en minder bureaucratische obstakels worden veel genoemd als gewenste verbeteringen.
- Meer respijtzorg en vervangende hulp: Mantelzorgers vragen om meer mogelijkheden om even vrijaf te nemen, zonder dat de zorg voor hun naasten in gevaar komt.
- Gerichte informatievoorziening: Mantelzorgers willen beter geïnformeerd worden over de beschikbare ondersteuning en de mogelijkheden die er zijn, inclusief financiële regelingen en hulpmiddelen.

Conclusie van de Thema-analyse:

- De thema's die het meest naar voren komen, zijn de behoefte aan betere ondersteuning van de gemeente, respijtzorg, en financiële compensatie. Mantelzorgers voelen zich vaak overbelast, niet erkend, en vinden dat de bureaucratische systemen te traag werken. Er is veel vraag naar duidelijke informatie en praktische ondersteuning.

3. Verantwoording

Opdrachtgever	Maatschappelijke ontwikkeling
Onderzoekspopulatie	Mantelzorgers Maastricht van 18 jaar e.o. (geschat op N=14.640)
Onderwerp	Mantelzorg
Methodiek	Online vragenlijst
Veldwerkperiode	Tussen 2 en 13 oktober 2024
Uitzet	Steunpunt Mantelzorg Zuid, Maastricht Forum, openlink via de Mediamix.
Respons	Steunpunt Mantelzorg Zuid 212 , Maastricht Forum 875, Mediamix open link: 181

Team

Onderzoek & Statistiek

Heeft u vragen of opmerkingen over deze rapportage?

De onderzoeker(s) van O&S, team datagedreven sturen staan u graag te woord.